

Nr 802

Av herr **Hjalmarson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 150, angående komplettering av rikstatsförslaget för budgetåret 1961/62, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 670 i Första kammaren)

Utsikterna att i svensk ekonomi avvärja riskerna för inflatoriska prisstegringar och effektivt dämpa den glidning mot överkonjunktur, på vilken tecken framträder, beror nu i än högre grad än tidigare på att den internationella priskonkurrensen får möjligheter att göra sig gällande och på att svensk ekonomisk politik samstämmer med den i det övriga Europa dominerande. Utrymmet för en speciell svensk ekonomisk politik blir därmed alltmer begränsat.

Arbetsmarknadspolitiken måste bestämt inriktas på att främja den rörlighet i arbetslivet inte endast mellan olika orter utan också mellan olika fack och yrken, som är en förutsättning för att full sysselsättning skall bli effektiv sysselsättning. Grundläggande måste vara att de stora marknadernas möjligheter rationellt tillvaratages. Att en fortskridande strukturrationalisering skapar många gånger besvärliga övergångsproblem är skäl för åtgärder som dämpar dessa men icke för en lokaliseringspolitik, som låser produktionskraften vid oekonomiska uppgifter.

Den internationella konkurrensen blir alltmer markerat en kostnads-konkurrens. Detta lägger allt större vikt vid nödvändigheten att stärka kostnadsmedvetandet i enskild och offentlig verksamhet. Av betydelse därvidlag är en snabb och smidig penning- och kreditpolitik. En generell verkande penning- och kreditpolitik gör det möjligt att förena kravet på samhällsekonomisk effektivitet med den grad av restriktivitet som kan finnas konjunkturpolitiskt lämplig. Villkoret är emellertid att denna politik tillämpas med tillräcklig fasthet och över hela fältet men samtidigt att handlaget är tillräckligt gott för att förhindra tvära kastningar och för att det behov av rörelsemedel som en intensivare ekonomisk verksamhet aktualiserar skall kunna tillgodoses.

Som balansskapande faktor på kapitalmarknaden har detaljreglerandet spelat ut sin roll. Mot bakgrunden därav och av de anspråk som små och stora företag ställer och i stigande omfattning kommer att ställa på kapital är det både på kort och på lång sikt avgörande, att sparbenägenheten i samhället kan stärkas och viljan till ett planerat och långsiktigt personligt sparande underbyggas hos allt fler. Speciella sparstimulerande åtgärder har

betydelse för att dessa syften skall nås, likaså att statsmakterna inte bara deklarerar utan demonstrerar sin vilja att skydda penningvärdet. Men av än större vikt är att hela politiken genomsyras av en positiv inställning till vidgat personligt oberoende och ägande, som för så många är motivet att engagera sig i ett sparande.

En inkomstutveckling, som ger ett allt större flertal snabbt förbättrade levnadsvillkor, minskar undan för undan behovet av inkomstöverföringar genom statsverket. Å andra sidan kan av naturliga skäl stigande standard medföra ökade anspråk på statsverket. Stigande statsutgifter är emellertid inte detsamma som statsutgifter, vilka stiger snabbare än inkomsterna i samhället. Detta skulle innebära en oavbruten förskjutning från enskild till offentlig förfoganderätt över arbetsförtjänster och resurser. Skattesatserna måste sänkas för att motväga progressivitetens automatiska skatteskarpningar. Detta är nödvändigt för att förhindra att ett utgiftsläge växer fram, som utgår ifrån ett i realiteten skärpt skattetryck. Samtidigt måste utgiftsplaneringen på något längre sikt göras med den klara och bestämda målsättningen, att den andel av de enskildas inkomster, som myndigheterna behöver förfoga över, successivt kan sänkas. Man måste alltså planera för statsutgifter som visserligen tillåtes stiga men mindre snabbt än inkomsterna i samhället. Att göra förutsägelser om inkomstutvecklingen är vanskligt. Starka skäl talar dock för en så starkt ekonomisk aktivitet under åren framöver, att en lugn och säker utveckling inom den samhällsliga sektorn också under denna förutsättning kan anses garanterad.

En planerad återhållsamhet med statsutgifter bör visserligen innefatta att man med närgången uppmärksamhet följer alla de små utgifterna och i detta sammanhang gör sparsamhet till en självklar och positiv plikt för de ansvariga i alla befattningar. Den bör därutöver både stimulera det löpande rationaliseringsarbetet och ge upphov till speciella rationaliseringsingripanden. Men nödvändigheten att sysselsätta sig med de stora utgifterna försvinner inte för den skull.

Åtskilliga stora utgifter avser en utbyggnad på kulturlivets och undervisningens områden. En restriktiv inställning härvidlag återspeglar dels insikten om att de personella och materiella förutsättningarna växer fram långsammare än man ofta föreställer sig, dels uppfattningen att kvantiteten icke får vinnas på kvalitetens bekostnad. Därtill kommer ju att avvägningen oavbrutet måste göras mellan olika i och för sig angelägna ändamål samt övertygelsen om att en utbyggnadstakt som är så hög att den ger medborgarna en känsla av oavbrutet skärpt avgiftsplikt kan motverka de syften utbyggnaden avser att tjäna. Restriktivitet i fråga om takten i utbyggnaden är inte negativ. Den är positiv. Den ger mycket behövlig tid för en rationell och störningsfri anpassning och för de omprövningar vilkas nödvändighet det skulle vara verklighetsfrämmande att förneka.

Till den del de s. k. generella bidragen avser att garantera grundtrygghet

är det väsentligen fråga om en överföring av inkomster mellan generationer och till förmån för medborgare med nedsatt förmåga att försörja sig. För dessa överföringar finns alltså en tungt vägande motivering. Betydelsefullt är emellertid att utbyggnaden sker på ett sätt som är förenligt med samhällsekonomiska och statsfinansiella realiteter. Allt starkare skäl talar för att inkomstöverföringarna i övrigt successivt byts ut mot skattelättnader, varvid det inte möter några oöverstigliga svårigheter att genom olika kombinationer samtidigt tillgodose de speciellt sociala syften man vill tjäna.

Att starkt och ständigt stigande statsutgifter konfronterar konjunkturpolitiken med alldeles speciella svårigheter beror på olika omständigheter. När dessa utgifter, där ju kostnadskontrollen är minst tillfredsställande, oavbrutet ökas, påverkas den allmänna kostnadsnivån, direkt och indirekt. Om statsutgifterna alldeles oberoende av konjunkturerna har en hög stegringstakt, blir möjligheterna att utan störningar variera denna efter aktivitetsgraden i samhällsekonomin små. Utsikterna att reellt utnyttja budgeten som ett finanspolitiskt instrument begränsas påtagligt, när utgiftsutvecklingen undan för undan skapar behov av nya eller skärpta skatter. Det går visserligen att uppskjuta en skattehöjning, som i och för sig är statsfinansiellt ofrånkomlig, men endast för viss tid. Vetskapen om att denna kommer få emellertid oberäkneliga samhällspsykologiska och samhällsekonomiska verkningar.

I en aktiv konjunkturpolitik måste i ett läge, där överslag i samhällsekonomin hotar, ingå återhållsamhet med utgifterna. Denna måste dels bestå av noggrann övervakning av de utgifter som faktiskt görs, varvid utgångspunkten måste vara att den omständigheten att ett anslag beviljats för ett visst ändamål ingalunda under alla förhållanden motiverar, att hela det anslagna beloppet förbrukas. Väsentligen när man härigenom uppskov med utgifter, men alla möjligheter att förvandla detta till bestående besparingar bör noggrant iakttagas. Återhållsamheten måste emellertid också ta formen av en restriktiv anslagsprövning.

Begreppet statsutgifter får i detta sammanhang ej fattas för snävt. Om staten ålägger kommunerna att göra en viss utgift och i realiteten betar dessa alla möjligheter att påverka både den samlade utgiftens storlek och de villkor under vilka den skall göras är detta i verkligheten en statsutgift. Den bör därför i princip överföras till staten, såvitt ej alldeles särskilda skäl talar för att den också i fortsättningen betraktas som kommunal. Hela detta problem bör närmare utredas utan dröjsmål. Kommuner och lands- ting står uppenbarligen inför svåra påfrestningar. I ej ringa grad beror detta på ålägganden över vilka de beslutande instanserna i dessa samfälligheter inte har något inflytande. Att detta begränsar möjligheterna till och intresset för en självständig kommunal hushållning är uppenbart.

Av särskild bilaga, vari vårt budgetalternativ redovisas, framgår att förslag föreligger om begränsningar av statsutgifterna å driftbudgeten med

netto 470 milj. för helt budgetår. Alternativet redovisar emellertid också de statsfinansiella konsekvenserna av föreslagna åtgärder som skulle dels öka, dels minska statsinkomsterna. Nettoeffekten härav kan — om man här inräknar förslag till skattelättnader på 12 milj. som vi tidigare under riksdagen framfört — beräknas bli en minskning av dessa inkomster med 4 milj. Vid bifall till dessa förslag skulle alltså driftbudgetens överskott ha ökats med ca 465 milj. vid genomslag för helt budgetår.

Detta skapar statsfinansiellt utrymme för beslut vid nästa års riksdag om överförande av utgifter som nu vilar på kommunerna till statsbudgeten. Det bör uppmärksammas att en sådan förändring inte innebär någon utgiftsökning reellt sett. Att utan närmare undersökning mer preciserat ange vilka utgifter av detta slag som bör inleda överflyttningen är icke möjligt. Som exempel på kommunala utgifter, för vilkas uppförande på statsbudgeten särskilt starka skäl talar och beträffande vilka beslut därför bör träffas redan 1962, kan emellertid nämnas den kvarstående kommunala andelen av folkskollärlönerna samt kommunernas utgifter för invalidpensioneringen. Totalt torde dessa uppgifter nu belasta kommunerna med omkring 200 milj. kronor om året. Beloppet växer emellertid, inte minst i samband med att invalidpensionerna omvandlas till förtidspensioner. Utgångspunkten är därutöver att de kommunala kostnaderna för polis- och åklagarväsen skall avlyftas. I och med skolväsendets successiva omdaning måste också en omprövning göras av vilka utgifter för skolor och undervisning som det kan vara rationellt och rimligt att kommunala instanser svarar för.

Detta skärper än ytterligare nödvändigheten att iakttaga försiktighet med de offentliga kostnader vilka nu betraktas som statliga.

Återhållsamhet med utgifterna ger som sådan bättre möjligheter att hålla inflationsriskerna under kontroll. Den lägger därtill grunden för de skattesänkningar, vilka också med det skattetryck vi nu har är motiverade både av konjunkturpolitiska skäl och för att stärka vår internationella konkurrenskraft under åren framöver. Ju högre stegringstakten i de offentliga utgifterna är, desto hårdare måste kraven ställas på den finanspolitik som skall kunna motverka alltför häftiga konjunktursvängningar, men ju hårdare skattetrycket är, desto värre blir återverkningarna av icke önskvärt slag av en sådan finanspolitik.

Omsättningsskattens återinförande markerar det rimliga i att börja en skattereform med lättnader, vilka alldeles särskilt omfattar den inkomstdel som saknar egentlig skattekraft. Detta resultat når man enklast genom att höja de skattefria avdragen vid beskattningen — ortsavdragen vid såväl statlig som kommunal beskattning. Den inflation som ägt rum sedan de nuvarande ortsavdragen fastställdes liksom nivåförskjutningen i det allmänna inkomstläget gör betydande höjningar skäliga. Det bortfall av skatteinkomster som reformen kan medföra bör emellertid under nuvaran-

de konjunkturutsikter i sin helhet kompenseras av minskade utgifter. Av denna orsak bör höjningen nu begränsas till 250 kronor för ensamstående skattskyldig och 500 kronor för gifta skattskyldiga. Det är emellertid väsentligt att sådant statsfinansiellt utrymme beredes för fortsatta skattelättnader att ytterligare höjningar av ortsavdraget kan övervägas.

Om inga andra åtgärder vidtages och kommunernas utgifter följaktligen blir oförändrade, betyder ett höjt kommunalt ortsavdrag att kommunerna ställs inför nödvändigheten att omfördela skattebördan genom höjd utdebitering. Det belopp som genom ett med 250 resp. 500 kronor höjt ortsavdrag måste omfördelas uppgår till ca 180 milj. kronor för alla kommuner tillsammans. Genom att helt överföra kommunala utgifter för invalidpensioneringen och folkskollärlöner till staten skapar man emellertid förutsättningarna för en kommunal hushållning av sådant slag att det skattefria grundbeloppets höjning icke behöver leda till några utdebiteringshöjningar. I själva verket uppstår därigenom ett visst ytterligare utrymme.

Ju mindre möjligheterna för den enskilde är att skaffa sig inkomster utöver vad som ofrånkomligen måste gå till det mest nödvändiga, desto mer betyder det att största möjliga del av denna grundinkomst blir skattefri. Redan av detta skäl är det befogat att ge folkpensionärerna ett särskilt ortsavdrag. Därtill kommer önskvärdenheten att göra det förmånligt även för äldre att åtaga sig för dem passande sysslor samt behovet att rationalisera taxeringsarbetet. Någon mer bärande motivering för att ortsgruppera de speciella skattefria avdragen för folkpensionärer föreligger inte. Vår avvägning har slutat i ståndpunkten, att ogift ålders- eller invalidpensionär bör vid taxering både till statlig och till kommunal inkomstskatt medgivas ett ortsavdrag på 3 500 kronor oavsett bostadsort mot 7 000 kronor för två makar som bägge är pensionärer. Om endast den ena maken är folkpensionär, synes det sammanlagda ortsavdraget böra avrundas till i ortsgrupp III 5 600 kronor, i ortsgrupp IV 5 700 kronor och i ortsgrupp V 5 800 kronor.

Denna av social hänsyn förestavade och från rationella grunder motiveerade reform kan beräknas minska avkastningen av den statliga inkomstskatten med högst 30 milj. kronor. För kommunernas del beräknas »skattebortfallet» bli något större, ca 40 milj. kronor. Detta ryms emellertid inom den kommunalekonomiska ram som de minskade utgiftsbördorna på kommunerna skapar.

Ett höjt kommunalt ortsavdrag får effekt på de skattemedel över vilka kommunerna förfogar först fr. o. m. år 1964. Då kan de här föreslagna åtgärderna i syfte att begränsa av staten bestämda krav på kommunala utgifter ha slagit igenom helt eller med ett belopp som torde ligga uppåt 250 milj. Nya förslag med samma syfte kan då vara mogna att genomföras.

Det tryck på utdebiteringssatserna, som höjningen av de kommunala

ortsavdragen medför i den mån utrymme för sänkningar av de egentliga kommunala utgifterna inte föreligger, motväges alltså helt.

Det kan därutöver konstateras, att det inom ramen för besparingar i driftbudgeten på 465 milj. kronor ryms såväl ett skattebortfall på 165 milj. för höjda statliga ortsavdrag och på 30 milj. för de särskilda ortsavdragen till folkpensionärer som ett överförande av kommunala utgifter på 250 milj. kronor.

Det rationella skattesystem som inte kan undvaras i en framåtskridande ekonomi tillåter inte en progressivitet i beskattningen av den skärpa vi nu har. Ej heller låter det sig förena med en progressivitet som sättes in så långt ner på inkomstskalan som enligt nu gällande regler. De höga marginalskatterna är en ekonomisk belastning för den enskilde men i än högre grad en samhällsekonomisk belastning. De är, måhända i större utsträckning än som i och för sig skulle vara motiverat från objektiva utgångspunkter, bestämmande för handlandet och planerandet bland medborgarna och åstadkommer därigenom skadeverkningar, till vilka behörig hänsyn måste tagas då de statsfinansiella fördelarna av en efter inkomstens höjd snabbt skärpt beskattning redovisas. De höga marginalskatterna dämpar kostnadsmedvetandet och sparsviljan. De driver upp löneanspråken och medverkar till hög hastighet i kompensationsmaskineriet. De minskar möjligheterna att vinna förpliktande förståelse för en god deklaramoral.

Marginalskatteproblemet kan angripas radikalt endast i samband med en begränsning av de sammanlagda anspråk på delaktighet i arbetsförtjänster och resursernas avkastning som det allmänna måste ställa. Det borde vara icke blott möjligt utan även ett självklart uttryck för klok framsynthet att redan nu planera en utgiftspolitik för åren framöver, vilken har den utgångspunkten att det växande skatteunderlaget skall utnyttjas också för växande skattelättnader totalt sett och att därvid en marginalskattesänkande reform har hög angelägenhetsgrad vid avvägningen.

Det rationella synes vara att inkomstskatten för det stora flertalet skattebetalare — självfallet på den del av inkomsten som har skattekraft — göres proportionell. Denna allmänna inkomstskatt — och endast den — bör genom beslut av varje års riksdag kunna varieras nedåt och uppåt från en normal uttagningsprocent av 100.

Med början i lämpligt läge kan med den allmänna inkomstskatten kombineras en särskild progressivskatt. Denna särskilda inkomstskatt bör då utformas så, att vanliga arbetsförtjänster ej drabbas, att belastningen däröver blir måttlig och att hänsyn tages till inkomsttagare med starkt varierande inkomster. Om inkomstutvecklingen kan väl nu sägas att familjeinkomster kring 15 000 à 20 000 kronor redan i dag är vanliga och att fler och fler familjer i en ganska snar framtid kommer att ligga mellan 20 000 och 30 000 kronor per år.

Att utan andra skattehöjningar och utan att höja den proportionella skattens uttagningsprocent kunna göra denna till den enda inkomstskatten för det alldeles övervägande flertalet är säkerligen inte möjligt på en enda gång. Reformen måste alltså genomföras i etapper. Just därför är det så väsentligt att behövliga tekniska utredningar får ske utan dröjsmål, att ett objektivt underlag för de statsfinansiella övervägandena presenteras och att utgiftsplaneringen tar form. Detta kräver en bestämd meningsyttring, som fixerar målsättningen.

En nivåförskjutning av underlaget för statens inkomster började under senare delen av 1960. Det kan på goda grunder förutsättas att denna fortsätter under 1961 och förmodligen även under 1962. Det fulla genomslaget av den med ingången av 1960 skärpta indirekta beskattningen samt progressivitetens allt starkare effekt har medfört, att denna förskjutning för nästa budgetår beräknas ge statsinkomster, som ligger mer än 25 % över dem som redovisades för budgetåret 1959/60. Dock är det uppenbart att denna beräkning gjorts med ytterlig försiktighet.

Av denna osedvanligt stora inkomstökning kan inemot 70 % anses bundna genom beslutade eller i år föreslagna utgiftsökningar. En preliminär överslagsberäkning visar emellertid, att om skatteunderlaget skulle under de två närmaste åren utveckla sig »normalt», så kommer ett utgiftsläge redan 1962/63 att vara fixerat som ligger lika högt som eller högre än inkomstläget. Också de 30 % av inkomsternas engångsförskjutning, vilka nu kan redovisas som troligt överskott, måste då befaras vara konsumerade.

Kunde synvinkeln begränsas till den rent statsfinansiella aspekten och det alltså endast gällde att bestämma vilka skatte- och avgiftsprestationer det är befogat att avkräva medborgarna för de uppgifter staten på deras vägnar eller till deras tjänst fyller, borde omedelbart huvuddelen av det nu beräknade driftbudgetöverskottet återföras till dem som skattelättnader. En viss marginal är rimlig för att plana ut skatteuttaget, främst med hänsyn till de krav som kan ställas i en underkonjunktur, men därutöver är överskottet utslag av en överbeskattning, som erfarenhetsmässigt visat sig ha en påtaglig benägenhet att luckra upp motståndet mot hastiga och kraftiga utgiftsstegringar. Den konjunkturpolitiska bedömningen gör emellertid försiktighet nödvändig. Den gör det angeläget att finna former för restriktivitet vid utnyttjandet av budgetöverskottet men en restriktivitet som gäller både staten och de enskilda.

Genom investeringsfonderna förmås företag att för den tid som anses ur inflationssynpunkt riskfylld binda likvida medel och uppskjuta deras användande. Samma tankegång kan tillämpas för de fysiska personernas del och på den fordran de kan anses ha på staten till följd av en överbeskattning. Är den konjunkturpolitiskt riktig i det ena fallet, är den det också i det andra.

Under budgetåret 1961/62 bör enligt vår mening staten på spärrat konto i riksbanken insätta ett belopp av storleksordningen 450 milj. Tidigare använd teknik kan därvid tillämpas. Denna insättning bör göras för de skattskyldigas räkning. Medlen, som alltså principiellt sett tillhör de skattskyldiga, kan lämpligen frigöras vid årsskiftet 1962/63 och då i form av en skatterabatt å den under 1961 inbetalade för höga skatten. Vi föreslår, att skatterabatten skall uppgå till tio procent av den statliga inkomstskatt, som upptages på den slutskattesedel den skattskyldige får på hösten 1962. Varje skattskyldig får en »skatteanvisning», lämpligen som en talong på slutskattesedeln. Denna gäller till det belopp den upptager som likvid vid inbetalning av »källskatt» under de fyra första månaderna 1963. Skulle någon inte önska utnyttja skatteanvisningen för skatteinbetalning utan i stället vill behålla den, får anvisningen karaktär av statsobligation med fem års löptid, räknat från den 1 januari 1963. Ränta å fem procent bör utgå. Den bör vara skattefri.

Om inkomstutvecklingen under 1962 och 1963 om något år kan bedömas bli sådan att ett nytt överskott därigenom uppstår i budgeten för 1962/63, kan beslut om ny skatterabatt fattas vid nästa års riksdag. En mer definitiv skattereform kan inte beräknas vara färdig att genomföras förrän fr. o. m. 1964.

Att statens lånebehov under budgetåret 1961/62 formellt ökas genom en skatterabatt av det slag som här föreslås är ovedersägligt. Ökningen blir lika med det belopp som reserverats i riksbanken för de skattskyldigas räkning. I den mån den härigenom föranledda upplåningen sker på marknaden stärks emellertid motståndskraften mot inflation. Försvagas gör den under inga förhållanden.

Återhållsamhet med takten i utgiftstegringen, besparingar på driftbudgeten stora nog att täcka ett höjt statligt ortsavdrag, ett höjt kommunalt ortsavdrag utan utdebiteringsökningar och ett särskilt ortsavdrag för pensionärer både vid statlig och kommunal beskattning, angivandet av målsättningen för en skattereform, som gör skatten proportionell för flertalet skattebetalare och ger alla sänkta marginalskatter, en skatterabatt på tio procent för varje skattebetalare — detta är väl förenligt med förpliktande omsorg om penningvärdet och ett uttryck för en vilja att effektivt tillvarata de dynamiska krafterna i vårt arbets- och samhällsliv.

Vi åberopar det anförda och hemställer,

att riksdagen, under uttalande av att en statsfinansiell politik enligt de i motionerna angivna grunderna bort och bör föras, måtte

1) antaga följande

Förslag

till

**Lag angående ändrad lydelse av 48 och 65 §§ kommunalskattelagen
den 28 september 1928 (nr 370).**

Härigenom förordnas, att 48 och 65 §§ kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) skola erhålla följande ändrade lydelse.

48 §.

1 mom. Samtliga orter — — — Konungen jämkas.

2 mom. Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under *hela* beskattningsåret, äger, utom i fall som i 3 mom. sägs, att å den i hemortskommunen taxerade inkomsten åtnjuta kommunalt ortsavdrag på sätt nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter kommunalt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I 3 860 kronor, i ortsgrupp II 4 020 kronor, i ortsgrupp III 4 180 kronor, i ortsgrupp IV 4 340 kronor och i ortsgrupp V 4 500 kronor.

Gift skattskyldig — — — stycke sägs.

Annan skattskyldig än i andra eller tredje stycket sägs (*ensamstående*) äger åtnjuta kommunalt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I 1 930 kronor, i ortsgrupp II 2 010 kronor, i ortsgrupp III 2 090 kronor, i ortsgrupp IV 2 170 kronor och i ortsgrupp V 2 250 kronor.

Har skattskyldig — — — tiotal kronor.

3 mom. Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under *hela* beskattningsåret och som enligt bestämmelserna i 3 § 1 och 2 mom. lagen om folkpensionering är ålders- eller invalidpensionär eller vars make är sådan pensionär, äger att å den i hemortskommunen taxerade inkomsten åtnjuta kommunalt ortsavdrag på sätt nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter, därest endast en av makarna är pensionär som i första stycket sagts, kommunalt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I 5 400 kronor, i ortsgrupp II 5 500 kronor, i ortsgrupp III 5 600 kronor, i ortsgrupp IV 5 700 kronor och i ortsgrupp V 5 800 kronor.

Därest sammanlevande makar båda är pensionärer enligt ovan, åtnjutes kommunalt ortsavdrag med 7 000 kronor.

Gift skattskyldig, som under beskattningsåret icke levt tillsammans med andra maken, ävensom ogift skattskyldig (varmed jämställes änka, änkling eller frånskild) äger, därest han haft hemmavarande barn under 16 år, likaledes åtnjuta kommunalt ortsavdrag med 7 000 kronor.

Annan skattskyldig än i andra, tredje eller fjärde stycket sagts äger åtnjuta kommunalt ortsavdrag med 3 500 kronor.

4 mom. Skattskyldig fysisk — — tiotal kronor.

65 §.

Frågan, huruvida skattskyldig är ålders- eller invalidpensionär och huruvida skattskyldig haft barn eller icke, liksom ock frågan om barns ålder skall bedömas efter förhållandena den 1 november året näst före taxeringsåret.

I fråga — — — följande beskattningsåret.

Har eljest — — — för taxeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1962, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1962 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1962 eller tidigare år.

2) antaga följande

Förslag

till

förordning rörande skatterabatt vid påförande av statlig inkomstskatt på grundval av 1962 års taxering.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Fysisk person, som på grund av taxering 1962 påföres statlig inkomstskatt, skall åtnjuta skatterabatt i enlighet med vad nedan sägs.

2 §.

Skatterabatten skall utgöra tio procent av den statliga inkomstskatt, som påföres den skattskyldige enligt debetsedel å slutlig skatt enligt 1962 års taxering, därvid iakttages att skatterabatten vid öretal över femtio avrundas uppåt och vid annat öretal avrundas nedåt till helt kronor.

3 §.

Skatterabatten tillgodoföres den skattskyldige i samband med utfärdande av debetsedel å slutlig skatt enligt 1962 års taxering i form av ett

fordringsbevis å staten, *skatteanvisning*, upptagande skatterabattens belopp.

4 §.

Skatteanvisning som i 3 § sagts må användas till gäldande av preliminär skatt och kvarstående skatt vid de uppbördsterminer som infaller i mars och maj 1963 med hälften av skatterabattens belopp å vardera uppbördsterminen. Där inbetalning av skatt ombesörjes av arbetsgivare för anställds räkning, skall anställd, som önskar tillgodogöra sig skatterabatten på nu nämnt sätt, till arbetsgivaren överlämna skatteanvisningen. Skatterabatten skall i sådant fall fördelas med lika belopp å de avlöningstillfällen som inträffar under de fyra första månaderna 1963.

5 §.

Skatteanvisning, som ej använts till inbetalning av skatt, förfaller till betalning den 1 januari 1968. Sådant anvisning löper med en årlig ränta av 5 %, räknat från den 1 januari 1963. Röntan tillgodoföres den skattskyldige då skatteanvisningen inlöses. Denna ränteinkomst är fri från statlig och kommunal inkomstskatt.

6 §.

Skatteanvisning må ej annat än genom arv eller testamente övergå till annan person.

7 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpande av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

3) i skrivelse till Kungl. Maj:t

a) hemställa, att Kungl. Maj:t, efter därom företagen utredning, måtte med beaktande av vad i motionen anförts förelägga 1962 års riksdag förslag rörande en väsentlig överflyttning från primärkommuner och landsting till staten av kostnader, vilka helt beror av statliga beslut och över vilkas storlek kommunerna alltså ej kan råda,

b) uttala, att enligt dess mening allmänna skatteberedningen bör inrikta sitt arbete på att skyndsamt lägga fram

förslag till nytt skattesystem, innebärande en proportionell beskattning av inkomster — räknat för gifta — upp till åtminstone 20 000 à 30 000 kronor och en väsentligt sänkt progressivitet för inkomster därutöver.

Stockholm den 16 maj 1961

Jarl Hjalmarson

Leif Cassel

Gunnar Heckscher

T. G. von Seth

Tage Magnusson

Ernst V. Staxäng

Eric Nilsson

Karin Wetterström

Carl Östlund

i Svalöv

Bilaga.

**Sammanställning av högerpartiets förslag till ändringar i budgeten
1961/62 samt rörande de beräknade verkningarna
därav för budgetåret 1962/63**

Driftbudgeten

	1961/62	1962/63
	Milj.	kronor
<i>Förslag som innebär inkomstökningar</i>		
Höjd ränta å tertiär- och egnahemsån	12,0	15,0
Ökad förräntning å återkrävda tilläggsån samt å tidigare räntefri stående del av egnahemsån m. m.	40,0	43,0
Införande av förvaltningsavgift vid bostadsånegivning eller utställande av kreditgaranti	4,0	4,0
Höjning av avgifterna enligt stämpel- och lösenförordningarna	7,0	7,0
Höjd ränta å lån till allmänna samlingslokaler	—	0,1
Summa inkomstökningar	63,0	69,1
<i>Förslag som innebär utgiftsminskningar</i>		
Mödrahjälp	6,2	6,2
Ferieresor och semesterbidrag	2,2	2,2
Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder	50,0	—
Kapitalsmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadsån	155,0	170,0
Bidrag till sjukkassor m. m.	50,0	50,0
Driftbidrag till SJ	30,0	60,0
Folkskolor m. m.: Bidrag till driften av folkskolor m. m. (fri skolmateriel m. m.)	19,0	19,0
Bidrag till vissa byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet	5,0	12,0
Bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor	2,0	4,0
Bidrag till anordnande av skolmåltider	4,9	19,7
Studiebidrag och stipendier (»förlängda barnbidraget»)	23,0	23,0
Naturastipendier åt studerande vid universiteten m. fl. läroanstalter	10,6	20,0
Avskrivning av vissa studielån	37,0	11,0
10 % besparingar på vissa sak- och bidragsanslag samt omkostnadsanslag	27,5	27,5
Diverse administrations- och andra driftutgifter	8,0	8,0
Riksgäldsfonden (på grund av införandet av kreditgarantisystem å bostadsområdet och försäljning av aktier i LKAB)	32,0	72,0
Avskrivning å nya kapitalinvesteringar (lånefonden för allmänna samlingslokaler)	5,4	5,4
Summa utgiftsminskningar	467,8	510,0

	1961/62	1962/63
	Milj. kronor	
<i>Förslag som innebär inkomstminskningar (ej skatter)</i>		
Lånefonden för bostadsbyggande	14,0	34,0
Fonden för statens aktier	19,0	19,0
Postpakettaxan	8,0	8,0
Summa inkomstminskningar	41,0	61,0
<i>Förslag som innebär utgiftsökningar</i>		
Repetitionsövningar	5,0	5,0
Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter	2,0	2,0
Vägbyggnader å skogar i enskild ägo	3,8	3,8
Examenspremier till akademiker	4,0	17,5
Särskilt stöd åt det mindre jordbruket	12,0	12,0
Summa utgiftsökningar	26,8	40,3
<i>Sammanlagda förändringar i driftbudgeten</i>		
<i>Budgetförstärkningar</i>		
Utgiftsminskningar	467,8	510,0
Inkomstökningar	63,0	69,1
Summa	530,8	579,1
<i>Budgetförsämringar</i>		
Inkomstminskningar	41,0	61,0
Utgiftsökningar	26,8	40,3
Summa	67,8	101,3
Nettoförstärkning som ger utrymme för omedelbara skattesänkningar	463,0	477,8
Nettoförstärkning disponeras till följande lättnader i statsskatten:		
Förbättring av förvärvsavdraget vid beskattning av förvärvsarbetande mödrar	2,0	6,0
Sänkning av fordonsskatten på bussar	6,0	6,0
Återinförande av 30-procentsregeln vid varulagervärderingen	50,0	—
Höjning av ortsavdraget med 500 kronor för gifta och 250 kronor för ensamstående	50,0	165,0
Extra förbättring av ortsavdraget för ålders- och invalidpensionärer	10,0	30,0
Skattelättnader som slår igenom senare:		
Införande av avdragsrätt för studiekostnader ¹	—	—
Införande av avdragsrätt för sparfrämjande åtgärder ²	—	—
Summa statlig skattelättnad	118,0	207,0

¹ Påverkar beskattningen först 1963/64, då den statliga skattelättnaden kan beräknas till ca 25 milj. och den kommunala till ca 10 milj.

² Påverkar beskattningen först 1963/64, då den statliga skattelättnaden kan beräknas till ca 70 milj. och den kommunala till ca 50 milj.

	1961/62	1962/63
	Milj. kronor	
Kommunalskattelättnaden, möjliggjord genom att staten övertar utgifter som nu belastar kommunerna, blir följande:		
Höjning av ortsavdraget för alla	55,0	180,0
Extra höjning för ålders- och invalidpensionärer	10,0	40,0
I övrigt ³	2,0	5,0
	<hr/>	<hr/>
Summa kommunalskattelättnad	67,0	225,0
Total omedelbar skattesänkning	185,0	432,0

Kapitalbudgeten

	1961/62
	Milj. kronor
Minskning av kapitalutgifterna	
Lånefonden för bostadsbyggande (kreditgarantisystemet)	730,0
Jordfonden	4,0
	<hr/>
Summa	734,0
Ökning av tillgängliga medel	
Försäljning av aktier i LKAB	450,0
Minskad avskrivning (allmänna samlingslokaler)	— 5,4
	<hr/>
Summa	444,6
Sammanlagd förstärkning av kapitalbudgeten	1 178,6

³ Jfr därutöver anm. under 1) och 2).